

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин

Р І Ш Е Н Н Я

від 05 вересня 2017 р.
Протокол № 59

Про розгляд питання «Рейдерство в аграрному секторі. Діяльність органів державної влади по запобіганню захоплення аграрних підприємств»

Обговоривши питання «Рейдерство в аграрному секторі. Діяльність органів державної влади по запобіганню захоплення аграрних підприємств», Комітет відмітив наступне.

Тема рейдерства в аграрному секторі є надзвичайно актуальною, оскільки рейдерське захоплення сільськогосподарських підприємств в Україні набуло загрозливого для економіки країни характеру.

За інформацією Генеральної прокуратури України упродовж поточного року слідчими підрозділами органів Національної поліції розслідувалися 44 кримінальних провадження вказаної категорії. За результатами досудового розслідування надіслані до суду обвинувальні акти лише у 3 кримінальних провадженнях, 1 провадження зупинено у зв'язку необхідністю розшуку підозрюваного, ще 1 закрито, решта 39 перебувають у провадженні. Тобто, фактично, упродовж поточного року із 44 кримінальних проваджень до суду передані обвинувальні акти лише по 3 провадженнях.

Жертвами рейдерів в основному стають фермерські господарства у яких в користуванні знаходиться від 1000 до 3000 га землі. Їх господарства привабливі для захоплення, оскільки вони є беззахисними перед махінаціями рейдерів, на відміну від великих агрохолдингів, які мають значний ресурс для захисту власних інтересів.

Цього року рейдерські захоплення вийшли на новий рівень. Так, якщо у попередні роки це відбувалося, в основному, за допомогою та під прикриттям озброєних угруповань, то на сьогодні рейдери не тільки займаються фальсифікацією договорів оренди і крадіжками врожаю, вони почали захоплювати цілі підприємства, переоформлюючи їх на себе з грубим порушенням вимог Закону.

Народні депутати України – члени Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин звернули увагу на те, що на сьогоднішній день в Україні відсутня досконала система захищеності прав власності як об'єктів нерухомості, так і корпоративних прав.

Під час обговорення даного питання учасниками засідання Комітету, зокрема, зазначалося, що рейдерство в Україні набуло такого розмаху ще й через такі фактори, як недосконалість судової влади, неефективна робота правоохоронних органів, корумпованість органів влади і низький рівень правової культури. Зважаючи на такий стан речей представники профільних громадських організацій, асоціацій, фермерських господарств і аграрних підприємств запропонували забезпечити більш дієву співпрацю з громадськістю шляхом включення її представників до відповідних оперативних штабів, утворених при обласних державних адміністраціях для боротьби з аграрним рейдерством, а також внесення необхідних змін до законодавства з метою посилення захисту майнових прав власників і користувачів земельних ділянок, запобігання протиправному поглинанню і захопленню аграрних підприємств.

З огляду на результати обговорення, **Комітет вирішив:**

1. Підтримати висловлені під час обговорення на засіданні Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин пропозиції представників центральних органів виконавчої влади, профільних аграрних асоціацій та громадських організацій, фермерських господарств, суб'єктів господарювання щодо необхідності запровадження ефективних механізмів, спрямованих на захист майнових прав власників і користувачів земельних ділянок, запобігання протиправному поглинанню і захопленню підприємств в аграрному секторі економіки.

2. Утворити робочу групу при Комітеті Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин з розробки проекту Закону України щодо захисту майнових прав власників і користувачів земельних ділянок, запобігання протиправному поглинанню і захопленню підприємств в аграрному секторі економіки (далі – робоча група) за участі народних депутатів України – членів Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин, представників Міністерства аграрної політики та продовольства України, Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру, профільних аграрних громадських організацій та асоціацій, фахівців у сфері регулювання земельних відносин.

3. Обрати головою робочої групи народного депутата України – заступника Голови Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин Бакуменка О.Б.

4. Секретаріату Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин у **тижневий строк** узагальнити пропозиції щодо персонального складу робочої групи, вжити заходів для організаційно-інформаційного забезпечення діяльності членів робочої групи.

5. Уповноважити заступника Голови Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин, голову робочої групи Бакуменка О.Б. затвердити персональний склад робочої групи.

6. Рекомендувати Міністерству аграрної політики та продовольства України, Міністерству юстиції України, Міністерству внутрішніх справ України, Державній службі України з питань геодезії, картографії та кадастру, профільним аграрним громадським організаціям та асоціаціям, фахівцям у сфері регулювання земельних відносин, які включені до складу робочої групи, у **тижневий строк** подати до Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин пропозиції до проекту Закону України щодо внесення необхідних змін до законодавчих актів України в частині посилення захисту прав власників та орендарів земельних ділянок, запобігання протиправному поглинанню та захопленню підприємств в аграрному секторі економіки, для подальшого опрацювання та узагальнення робочою групою.

7. Робочій групі на основі поданих пропозицій розробити відповідний проект Закону України, який повинен містити, зокрема, правову норму щодо обов'язковості перенесення до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно відомостей Державного земельного кадастру (Державного реєстру земель) про державну реєстрацію прав на землю, яка була проведена до 2013 року, з метою внесення цього законопроекту народними депутатами України – членами Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин до Верховної Ради України.

8. Рекомендувати Кабінету Міністрів України забезпечити систематичне надання Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин оперативної інформації про проведену роботу керівниками оперативних штабів для мобільного реагування на випадки порушень прав землевласників і землекористувачів, дієвого сприяння захисту їх майнових прав та вжиття превентивних заходів протидії ймовірним рейдерським атакам (далі – оперативні штаби), а також надання повного звіту про результати роботи зазначених оперативних штабів за період жнив та інформацію про ситуацію із зазначеного питання у регіонах, отриманих від голів обласних державних адміністрацій.

9. Рекомендувати Генеральній прокуратурі України, Міністерству внутрішніх справ України та Національній поліції України:

1) вжити необхідних заходів, спрямованих на проведення швидкого, повного та неупередженого розслідування у рамках кримінальних проваджень усіх фактів порушень майнових прав власників та орендарів земельних ділянок, майнових прав законних власників підприємств на території України;

2) починаючи з 6 жовтня 2017 року щомісячно інформувати Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин про стан досудового розслідування, кількість відкритих кримінальних проваджень, кількість переданих до суду обвинувальних актів із зазначенням назв підприємств, фізичних осіб, що постраждали від протиправних посягань на їх власність;

3) у термін до 6 жовтня 2017 року провести службові розслідування на підставі заяв потерпілих громадян, депутатських звернень відносно

працівників органів прокуратури, поліції, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру, які підозрюються у пособництві протиправному поглинанню і захопленню підприємств та/або співпраці зі злочинцями. На час проведення службового розслідування відсторонити підозрюваних осіб від виконання своїх посадових обов'язків. За результатами службових розслідувань вжити заходів щодо притягнення винних осіб до відповідальності у встановленому законодавством порядку. Поінформувати Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин про результати службових розслідувань.

10. Рекомендувати Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі вжити заходів для передачі кримінальних проваджень з розслідування фактів протиправного поглинання і захоплення підприємств (стаття 206-2 Кримінального кодексу України) за підслідністю до Національного антикорупційного бюро України.

11. Рекомендувати Міністерству юстиції України провести службові розслідування відносно державних реєстраторів, членів Комісії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації Міністерства юстиції України, які своїми неправомірними діями, злочинною бездіяльністю сприяли порушенню майнових прав власників та орендарів земельних ділянок, майнових прав законних власників підприємств на території України. На час проведення службових розслідувань відсторонити підозрюваних осіб від виконання своїх посадових обов'язків. За результатами службових розслідувань вжити заходів щодо притягнення винних осіб до відповідальності у встановленому законодавством порядку. Поінформувати Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин про результати службових розслідувань.

12. Звернутись до Верховного Суду України з проханням забезпечити здійснення аналізу судової статистики та узагальнення судової практики щодо питань захисту прав власників та орендарів земельних ділянок сільськогосподарського призначення, запобігання протиправному поглинанню і захопленню сільськогосподарських підприємств.

13. Рекомендувати:

1) прокуратурам областей, Головним управлінням Національної поліції України в областях взяти на особистий контроль кримінальні провадження, порушені внаслідок резонансних подій навколо незаконного заволодіння сільськогосподарськими землями, захоплення (поглинання) підприємств в аграрному секторі економіки та забезпечити їх розслідування згідно з чинним законодавством;

2) обласним державним адміністраціям:

заслухати інформацію відповідних прокурорів та керівників Головних управлінь Національної поліції України в областях про стан захисту майнових прав власників і користувачів земельних ділянок, захоплення (поглинання) підприємств в аграрному секторі економіки;

забезпечити співпрацю з громадськістю шляхом включення її представників до відповідних оперативних штабів, утворених при обласних державних адміністраціях для боротьби з аграрним рейдерством.

14. Рекомендувати Міністру юстиції України, Міністру внутрішніх справ України, Генеральному прокурору України, Голові Національної поліції України, головам обласних державних адміністрацій про вжитті заходи щодо захисту майнових прав власників і користувачів земельних ділянок, запобігання протиправному захопленню (поглинанню) підприємств в аграрному секторі економіки поінформувати Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин.

Заступник Голови Комітету

О. БАКУМЕНКО